

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

¹Луцький національний технічний університет

***Анотація.** У публікації розкрито зміст ключових проблем розвитку ринку страхових послуг в Україні та визначено основні шляхи їх вирішення.*

Ключові слова: страхування; ринок страхових послуг; страхові компанії; InsurTech.

***Abstract.** The publication reveals the content of the key problems of the insurance services market in Ukraine development and defines the main ways to solve them.*

Keywords: insurance; market of insurance services; insurance companies; InsurTech.

Успішний розвиток економіки будь-якої країни в значній мірі залежить від ефективної дії страхування, яке є одним із важливих елементів ринку фінансових послуг. Виступаючи як подушка безпеки розвитку інших сегментів національного і світового ринків, страхова галузь відіграє важливу роль у розвитку національних економік та всього світового простору. Проте, аналіз сучасного стану ринку страхових послуг в Україні свідчить, що за всі роки незалежності страховий ринок так і не став відігравати значну роль у захисті економіки країни, на що вказують низькі значення рівня проникнення страхування в економіку, щільності страхування та інших індикаторів страхового ринку. Також не всі види страхування достатньо користуються попитом серед населення та суб'єктів бізнесу.

Розглянемо детально зміст ключових проблем стримування розвитку ринку страхування в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

Перш за все, слід відмітити низьку платоспроможність та ліквідність страхових компаній. Як зазначають експерти даної галузі, «недосконала система оцінки фінансового стану страховика не дає об'єктивні дані про стан діяльності компанії, що обмежує вплив регулятора і контроль за платоспроможністю страховика» [1]. Страховики зі свого боку навмисно занижують розмір резервів і завищують вартість активів. Недостатній обсяг високоякісних ліквідних активів на фінансовому ринку також спричиняє занижування страхових виплат. Тому є необхідним удосконалення відповідного законодавства та посилення контролю з боку регулятора за платоспроможністю та ліквідністю страховика. Вирішенню вказаної проблеми сприятиме розробка та впровадження удосконаленої системи оцінки фінансового стану страховика у відповідності до європейської системи оцінки платоспроможності Solvency.

Більшість страхових компаній не мають чіткої стратегії розвитку та мають недосконалу бізнес-модель. Спостерігається низький рівень диверсифікації страхового портфелю та страхових ризиків компаній. Досить часто страхові послуги використовуються з метою заниження бази оподаткування. Для страховиків характерним є низький рівень укладання довгострокових договорів страхування життя і відповідно нестача довгострокових ресурсів для розвитку. Подолати ці проблеми можна усуненням недоліків чинного законодавства та регуляторної політики на ринку страхових послуг, а також удосконаленням податкового законодавства щодо страховиків. Страховим компаніям доцільно переглянути та замінити недосконалу бізнес-модель, починаючи з коригування мети функціонування компанії; максимально диверсифікувати страховий портфель; розробляти та пропонувати бізнес-структурам та населенню нові довгострокові страхові продукти.

Недостатня прозорість страхового ринку та проблеми в корпоративному управлінні призводять до недосконалого відображення фінансових результатів страхових компаній, необґрунтованості страхових тарифів за багатьма напрямками страхування, неефективного управління операційними витратами. Також експерти виокремлюють відсутність «структурованого підходу до побудови корпоративного управління та системи внутрішнього контролю» [1]. Ефективність вирішення цих проблем залежить від застосування компаніями ефективних заходів операційного

менеджменту, встановлення економічно та статистично обґрунтованих страхових тарифів, усунення недоліків в корпоративному управлінні та впровадження в компанії системи внутрішнього контролю.

На сьогодні актуальним залишається питання відсутності дієвої системи захисту прав споживачів страхових послуг, зокрема і механізму гарантування страхових виплат за договорами довгострокового страхування життя. Чинна процедура виходу з ринку не захищає прав споживачів страхових послуг належним чином. Тому необхідно на законодавчому рівні розробити дієвий механізм захисту прав споживачів страхових послуг, зобов'язати нормативними актами страховиків виконувати свої зобов'язання за страховими договорами, перш ніж вийти з ринку.

В Україні, на противагу європейським країнам, спостерігається низький попит на страхові послуги. Це обумовлено як недовірою до непрозорого ринку страхування та фінансового сектору загалом, так і низьким рівнем фінансової грамотності та необізнаності у страхових продуктах, низьким рівнем платоспроможності населення, «неринковою поведінкою страховиків щодо споживачів та низьким рівнем кваліфікації страхових посередників» [1]. Зростанню попиту на послуги страхового ринку, окрім підвищення рівня життя українського народу, на нашу думку, сприятиме підвищення фінансової грамотності населення щодо ринку страхових послуг через проведення безкоштовних вебінарів, розробку інформаційних буклетів, доведення до споживачів інформації про існуючі та пропозицію нових страхових продуктів, розширення рекламної компанії страховиків, розвиток InsurTech тощо.

Таким чином, вирішення зазначених проблем активізує розвиток ринку страхових послуг в Україні та дозволить страховим послугам зайняти важливу роль на ринку небанківських фінансових послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні / Національний банк України. Київ, квітень 2020. 28 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4 (дата звернення: 03.02.2023).

Ніколаєва Анжела Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Луцький національний технічний університет, Луцьк, e-mail: anzheli@ukr.net

Nikolaieva Anzhela, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Lutsk National Technical University, Lutsk, e-mail: anzheli@ukr.net